

PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE z oblasti komunitnej filantropie.

Príklady dobrej praxe
o tom, ako sa posilňuje
kapacita v komunite,
budujú sa miestne zdroje
a vzájomná dôvera, ako aj
o tom, prečo na tom záleží.

V rôznych krajinách, od Kene cez Indiu, Slovensko až po Brazíliu, dokázali miestni aktívni ľudia zlepšiť podmienky výučby na školách, vytvoriť nové pracovné miesta, iniciovať nové občianske aktivity, posilniť kapacity mimovládnych organizácií a zmobilizovať darcov.

Ako sa im to podarilo?

Využili nástroje komunitnej filantropie.

Príklady dobrej praxe sa šíria z komunít do celého sveta.

Komunitná nadácia Zdravé mesto **zo Slovenska** je prvou komunitnou nadáciou vo východnej Európe. Aj keď svoju činnosť začínala v rámci projektu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) „Zdravé mestá“, postupne si vytvorila stabilnú skupinu miestnych darcov a posunula svoju stratégiu smerom k podpore občianskych iniciatív. Nadácia poskytuje granty miestnym skupinám, ktoré pomáhajú deťom ulice, financuje organizácie, ktoré podporujú miestne rómske komunity a realizuje mládežnícky grantový program Youth Bank s cieľom pritiahnúť mladých ľudí k filantropii. „Za najväčší úspech považujeme to, že sme mohli ukázať miestnym obyvateľom, že majú dostatok energie a schopností, aby si mohli riešiť svoje problémy sami.“ hovorí Beáta Hirt, správkynia KN Zdravé mesto.

Miestni aktivisti v **Brazílii** založili Instituto Comunitário Grande Florianópolis (skratka ICom) s cieľom posilniť slabšie komunitné organizácie. Práca ICom'u je pozoruhodná z viacerých dôvodov. Táto inštitúcia motivuje miestnych darcov, aby investovali do rozvoja komunity. Mapuje miestne zdroje a upriamuje pozornosť na miestne problémy. Propaguje využívanie inovatívnych technológií pre spoločenské dobro. Aj vďaka IComu v Brazílii funguje koncepcia komunitných nadácií. „Naučili sme sa, že najskôr musíme vytvoriť kultúru systematického darcovstva,“ hovorí Anderson Giovanni da Silva, výkonný riaditeľ ICom. „Následne môžeme ponúknuť nástroje, ktoré umožnia komunitným organizáciám a ich darcom – jednotlivcom, firmám a vládnym organizáciám, aby spolupracovali.“

Organizácia s názvom Makutano Community Development Association (MCDA) v **Kení** zaznamenala celý rad úspechov, vrátane vybudovania deviatich priehrad a 17 studní, ako aj obrábania 10,000 akrov úrodnej pôdy. Hoci sú tieto výsledky pôsobivé, za povšimnutie stojí predovšetkým to, akým spôsobom táto organizácia buduje kapacitu občanov a ako ich učí manažovať rozvoj vlastnej komunity. Raphael Masika, komunitný líder, ktorý sa podieľal na tvorení MCDA, vysvetľuje prínos organizácie v oblasti budovania dlhodobej kapacity komunity takto: „Ludia v Keni nie sú chudobní preto, že im chýbajú zdroje, ale preto, že im chýbajú znalosti o tom, ako miestne zdroje využiť.“

V **Indii** sa spojilo viac ako 5 000 obyvateľov z 50 obcí vďaka členstvu v nadácii Prayatna. V súlade so zásadou „miestna zodpovednosť za miestne problémy,“ zmobilizovali obyvateľov, hlavne Dalitov a Moslimov, aby prispievali svojim časom, jedlom, peniazmi a inými prostriedkami na podporu riešenia ľudských práv, bývania, zamestnanosti, ako aj posilnenia zodpovednosti vlády a sociálnej spravodlivosti. Organizácia rozvinula zručnosti miestnych lídrov, prepojila hinduistické a moslimské komunity a spropagovala silu skupinovej aktivity. „Keď pôjdeme sami, nevypočujú nás,“ hovorí člen nadácie, „ale vždy nás vypočujú, keď ideme spolu.“

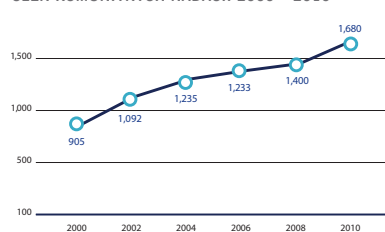
Rozvoj riešení

Občania celého sveta implementujú komunitnú filantropiu v praxi rôznymi formami, ktoré sa neustále rozvíjajú¹. Zakladajú a manažujú nové organizácie, ktoré získavajú a rozdeľujú miestne finančné zdroje, ako aj iné formy pomoci. Svoje programy prispôbujú potrebám miestnej komunity a zvyšujú povedomie verejnosti o miestnych problémoch. Zoskupujú komunitných lídrov, posilňujú občiansku spoločnosť a pripravujú dlhodobé rozvojové plány.

Počet organizácií pôsobiach v oblasti komunitnej filantropie sa neustále zvyšuje. V rokoch 2000 až 2010 vzrástol počet komunitných nadácií o pozoruhodných 86%, čo predstavuje nárast priemerne 70 inštitúcií ročne². Bol zaznamenaný celý rad faktorov, ktoré spôsobili tento rast.

Medzi najdôležitejšie možno zaradiť činnosť servisných organizácií podporujúcich rozvoj filantropie v praxi, ale aj vytvorenie flexibilného organizačného modelu, existenciu systému dlhodobého financovania a rastúce úsilie o budovanie občianskej spoločnosti na celom svete.

ČLEN KOMUNITNÝCH NADACÍ 2000 – 2010

Hoci sú komunitné nadácie najpopulárnejšou formou komunitnej filantropie, novovzniknuté komunitné organizácie posúvajú hranice jej ponímania. „Počas posledných rokov sa objavuje nová generácia komunitných filantropických organizácií,“ hovorí Halima Mahomed z TrustAfrica. „Sú tvorivé, opierajú sa o znalosť miestnych pomerov, nespoliehajú sa na žiadnu konkrétnu koncepciu a majú vytvorené vlastné vnímanie komunitnej filantropie.“

Komunitná filantropia vo svojej podstate ovplyvňuje ochotu ľudí pomáhať si navzájom, čo predstavuje prirodzené bohatstvo všetkých spoločností a kultúr. Mnohí odborníci z praxe analyzujú filantropiu z hľadiska jej schopnosti podnecovať rozvoj miestnej komunity, ako aj z hľadiska potenciálu rozvoja jej nových foriem.

Komunitná filantropia je výnimočná v tom, že je schopná rozvinúť sa od krátkodobého podnecovania miestnej komunity k trvalému pôsobeniu miestnych inštitúcií, ako aj v tom, že sa dokáže flexibilne prispôbiť miestnym podmienkam. Miestni darcovia za ňou vidia konkrétne osoby a skutky, preto sa nikto nečuduje, že o ňu miestne komunity prejavujú záujem.

“V ponímaní komunitnej filantropie v rozvojových krajinách nastala zmena. Ustupuje sa od severoamerického modelu, ktorý je zameraný najmä na potreby darcov. Volí sa flexibilnejší prístup. INOVÁCIE prichádzajú z Afriky, Ázie a Latinskej Ameriky.”

AVILA KILMURRAY, KOMUNITNÁ NADÁCIA PRE SEVERNÉ ÍRSKO

¹ Podľa správy „The Value of Community Philanthropy“, séria rozhovorov v rokoch 2010-2011 s miestnymi aktivistami a darcami priniesla „definíciu vlastností“ komunitnej filantropie, ktorá hovorí o komunitnej filantropii ako o, o fenoméne, ktorý je „organizovaný a štruktúrovaný“, „samoriadený“, „funguje ako otvorená architektúra“, „buduje občiansku spoločnosť“, „využíva lokálne financie a iné zdroje“, a „usiluje sa o spravodlivú a otvorenú spoločnosť“. Správu, ktorú si objednali nadácie Aga Khan Foundation USA a Charles Stewart Mott Foundation napísal Barry Knight a je k dispozícii na: <http://www.mott.org/files/publications/thevalueofcommunityphilanthropy.pdf>.

² Viď správa „2010 Global Status Report on Community Foundations, ktorú pripravila organizácia Worldwide Initiatives for Grantmaker Support (WINGS).

Ako funguje komunitná filantropia

Miestne komunity používajú nástroje komunitnej filantropie aj preto, že s ich pomocou sa dosahujú dobré výsledky v komunitnom rozvoji. Podľa Jenny Hodgson z Global Fund for Community Foundations je komunitná filantropia postavená na silných logických princípoch. Platí v nej celý rad hypotéz typu „ak/tak“, ktoré opisujú postupy na dosiahnutie výsledkov, na ktorých zaleží miestnym občanom, investorom aj aktivistom:

- Ak ľudia cítia, že sa spolupodieľajú na svojom vlastnom rozvoji, viac im záleží na dosiahnutých výsledkoch.
- Ak občania prispievajú k rozvoju komunity vlastnými zdrojmi, tak je komunitný vplyv vyvážený, ide o partnerstvo a nie o tradičný vzťah darca – príjemca.
- Ak sú miestni aktivisti schopní rozvíjať a manažovať komunitnú filantropiu, tak ľudia z komunity sú schopní prijímať pomoc spôsobom, ktorý podporuje budovanie sociálneho kapitálu v komunite.
- Ak sú inštitúcie komunitnej filantropie vnímané ako záruka dôvery a komunitných zdrojov, tak dokážu efektívne manažovať komunitný rozvoj.

Praktici v oblasti komunitnej filantropie a jej podporovatelia identifikovali jej tri základné piliere:

ZDROJE

Komunitná filantropia vytvára a využíva miestne zdroje – finančné aj iné. To je hlavný dôvod, prečo ju individuálni aj inštitucionálni darcovia považujú za efektívny spôsob udržateľného riešenia komunitných problémov. Použitie miestnych zdrojov, zaangažovanie miestnych darcov a pravidelné využívanie komunitného grantového systému umožňujú komunitnej filantropii, aby posilňovala občiansku spoločnosť v dlhodobom horizonte.

SCHOPNOSTI A KAPACITY

Organizácie komunitnej filantropie dlhodobo rozvíjajú komunitné vzťahy, znalosti, infraštruktúru a vychovávajú lídrov potrebných pre občiansku spoločnosť. To znamená, že budujú kapacity, ktoré nie je možné zabezpečiť prostredníctvom krátkodobého pôsobenia. Komunitná filantropia je obzvlášť efektívny spôsob na posilnenie „hlasov občanov“ a zvýšenie ich občianskej participácie. Má tiež dobrú východiskovú pozíciu na to, aby bola schopná prispôbiť sa meniacim podmienkam, novým miestnym prioritám, meniacim sa záujmom darcov a taktiež, aby identifikovala príležitosti pre miestnych lídrov.

DÔVERA

Komunitná filantropia buduje dôveru obyvateľov k miestnym inštitúciám, ako aj dôveru inštitúcií voči občanom a to prostredníctvom manažovania zdrojov na miestnej úrovni, ako aj transparentného rozhodovania o financovaní. Takto posilňuje občiansku spoločnosť. Podnecuje angažovanosť občanov. Rozvíja ich povedomie, že oni sami sú „vlastníkmi“ výsledkov procesu komunitného rozvoja. Zároveň umožňuje, aby komunitné organizácie efektívne mobilizovali a informovali občanov takým spôsobom, akým to iné organizácie často nedokážu urobiť.

Cesta k dobrým výsledkom

Výzva k akcii

Čoraz viac podporovateľov, praktikov a obhajcov komunitnej filantropie sa začalo zaoberať možnosťami ako celkovo posilniť uplatnenie komunitnej filantropie v oblasti rozvojových stratégií, v rámci uplatňovania filantropickej praxe a pri presadzovaní záujmov komunity.

K tomu, aby mohol rásť vplyv komunitnej filantropie ako efektívneho nástroja rozvoja, je potrebná jej podpora. Tá sa musí opierať o komunitné potreby, ako aj venovať dostatočnú pozornosť tomu, čo sa v danej komunite deje. Nesmie byť podporovaná záujmami externých podporovateľov.

Aj výsledky výskumov dokazujú potrebu podpory komunitnej filantropie. Napríklad, v *Správe o stave komunitných nadácií WINGS 2010*, tak ako sa očakávalo, bola identifikovaná skutočnosť, že k najvýznamnejším faktorom, ktoré ovplyvnili rozvoj nových komunitných nadácií v predchádzajúcom desaťročí, konkrétne v rokoch 2008 – 2010, patrili servisné národné a regionálne organizácie.

Výzva k podpore komunitnej filantropie sa opiera aj o využívanie príležitostí. Komunitná filantropia funguje ako efektívna a presvedčivá metóda v rozmanitých geografických a kultúrnych kontextoch. Teraz nastal čas, aby sme jej pomohli stať sa jedným z hlavných nástrojov rozvojových stratégií. Existujúce nové technológie umožňujú darcom, aby darovali financie aj vzdialeným komunitám. Očakávame, že miestne filantropické organizácie budú využívať miestny potenciál a profilovať ho podľa svojich potrieb. S praxou prichádza zlepšovanie a rozvoj, je čas na akciu.

“V oblasti občianskej spoločnosti pracujeme už dlhý čas. Programy, v rámci ktorých ľudia pracujú pre svoju komunitu, patria k najviac **UDRŽATEĽNÝM**. Líderstvo, finančné zdroje a podpora dobrovoľníkov majú trvalý charakter.”

MIRZA JAHANI, AGA KHAN FOUNDATION

“Na niektorých miestach, jediný spôsob ako účinne zakročiť spočíva v **SPOJENÍ** sa ľudí. Potrebujeme nástroje na aktivizáciu, mobilizovanie a zjednotenie komúní.”

TADE AKIN AINA, THE CARNEGIE CORPORATION

“Čoraz viac sa stávame zdrojom informácií a **ZNALOSTÍ** o miestnej komunite.”

LÚCIA DELLAGNELO, INSTITUTO COMUNITÁRIO GRANDE FLORIANÓPOLIS

“Spolupracujeme s jednotlivcami, ktorých **KOMUNITA** pozná a ktorým dôveruje.”

FELECIA JONES, BLACK BELT COMMUNITY FOUNDATION

“Chceli sme **ZMENIŤ** komunitu zvnútra.”

MARWA EL DALY, WAQFEYAT AL MAADI COMMUNITY FOUNDATION

Ako môžeme napomôcť tomu, aby komunitná filantropia prosperovala v praxi?

Obhajcovia komunitnej filantropie hľadajú odpovede na celý rad otázok, týkajúcich sa rozvoja stratégií v oblasti komunitnej filantropie.

- Akým spôsobom môžeme vytvárať ďalšie príležitosti pre sieťovanie ľudí z praxe a výmenu ich skúseností?
- Akým spôsobom môžeme využiť výsledky výskumu, evaluácie a komunikácie pre lepšie pochopenie komunitnej filantropie a jej uplatnenie v praxi?
- Aké sú účinné spôsoby pomoci novovznikajúcim komunitným filantropickým organizáciám?
- Akým spôsobom môžu externí darcovia podporujúci komunitnú filantropiu minimalizovať negatívne vplyvy „vonkajšej pomoci“, ktoré sa môžu stať prekážkou miestneho rozvoja?
- Aký typ medzinárodnej infraštruktúry je vhodný na to, aby financoval experimenty, rozvíjal nástroje, získaval finančné prostriedky, mapoval miestne zdroje, oslovoval lídrov, vytváral siete a posilňoval oblasť praxe?
- Akým spôsobom môžeme vytvoriť globálne hnutie za komunitnú filantropiu?

“Zabezpečenie trvalej udržateľnosti programov znamená veľkú výzvu pre všetkých externých darcov, ktorí ich prostredníctvom investujú veľké sumy. Z našich skúseností vyplýva, že ak poskytujete podporu prostredníctvom komunitnej filantropie, činnosť, ktorú ste podporovali, pokračuje naďalej. **FUNGUJE TO.**”

SHANNON LAWDER, C.S. MOTT FOUNDATION

“Komunitná filantropia poskytuje priestor na experimenty. Sme malí, ale **FLEXIBILNÍ**. Vieme vyplniť biele miesta na mape. Ide o to, aby ste experimentovali a boli vynaliezaví.”

JAN DESPIEGELAERE,
COMMUNITY FOUNDATION WEST-FLANDERS

“Argumentovali sme, že iba vykopať studňu nestačí, pretože to neznamená rozvoj. Zdôvodňovali sme, že **ROZVOJ**, to je predovšetkým príbeh, ktorý sa skrýva za kopaním studne... Vybudovali ste miestne capacity? Zmenili ste postoj ľudí? Pomohli ste komunite zmeniť spôsob myslenia?”

MONICA MUTUKU, FORMERLY OF THE KENYA COMMUNITY DEVELOPMENT FOUNDATION

“Prostredníctvom komunitnej filantropie môžu **MIESTNI AKTIVISTI** ovplyvňovať rozvoj vlastnej komunity.”

MARYANNE YERKES,
U.S. AGENCY FOR
INTERNATIONAL
DEVELOPMENT

Pridajte sa!

Viaceré organizácie spolupracovali na vytvorení aliancie podporovateľov komunitnej filantropie, aby mohli odpovedať na vyššie uvedené otázky a posilnili tak oblasť komunitnej filantropie.

Pozývajú vás, aby ste sa k nim pripojili.

Viac informácií o komunitnej filantropii získate u:

Jenny Hodgson
jenny@globalfundcf.org
www.globalfundcommunityfoundations.org

Pôvodný názov:
The Case for Community Philanthropy.
How the Practice Builds Local Assets, Capacity, and Trust – and Why It Matters

Preklad: Martin Šimka
Editácia textu: Ľubica Ľachká, Ida Adolfová
Sadzba textu: Konrad Grajner
Vydavateľ: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

arfp@filantropia.org.pl
www.filantropia.org.pl

AGA KHAN FOUNDATION USA
1825 K Street NW, Suite 901
Washington, D.C. 20006
www.akdn.org
info.akfusa@akdn.org
+1.202.293.2537

CHARLES STEWART MOTT FOUNDATION
Mott Foundation Building
503 S. Saginaw Street, Suite 1200
Flint, MI 48502
www.mott.org info@mott.org
+1.810.238.5651

GLOBAL FUND FOR COMMUNITY FOUNDATIONS
Fourth Floor, 158 Jan Smuts Avenue Rosebank
Johannesburg 2196 South Africa
www.globalfundcommunityfoundations.org
info@globalfundcf.org
+27.11.447.4396

**Rockefeller
Brothers Fund**
Philanthropy for an Interdependent World

ROCKEFELLER BROTHERS FUND
475 Riverside Drive, Suite 900
New York, NY 10115
www.rbf.org
communications@rbf.org
+1.212.812.4200